

men, men eventuelt kan suppleres under udvalgsarbejdet.

Forslaget tilsigter kun at fastslå de hovedprincipper, som et kommende lovforslag skal indeholde. Dette betyder bl. a., at forslaget ikke fastlægger den nødvendige sondring mellem generelle forskrifter (cirkulærer, anordninger m. v.) og konkrete afgørelser (forvaltningsakter) og reglernes anvendelse på disse afgørelser.

Andre lande — heriblandt Norge og Sverige — har allerede gennemført en forvaltningslov i bestræbelserne på at styrke kontrollen med forvaltningen og sikre borgerne en korrekt og hensynsfuld sagsbehandling.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser.

ad a):

Bestemmelsen tilsigter at fastslå en pligt for myndighederne til, når en sag rejses af borgerne, at yde hjælp og vejledning — eksempelvis for at sagen kan blive rejst for rette myndighed. Herved lovfæstes den vejlednings- og bistandspligt, som må antages at gælde i praksis. Bortset fra regler inden for særlovgivningen findes i dag ingen almindelige bestemmelser herom.

ad b):

Klare habilitetsregler, som formindsker risikoen for myndighedsmisbrug, er af stor betydning for befolkningens tillid til offentlige myndigheder og deres afgørelser, selv om en almindelig lov næppe kan være udtømmende.

De nuværende regler indskrænker sig til spredte bestemmelser i særlovgivningen, som er ret tilfældige og end ikke udtømmende for de områder, de regulerer. Derudover eksisterer en retssædvane om inhabilitet, som på grund af dens karakter af sædvane kan give anledning til tvivl i den enkelte sag.

ad c):

Bestemmelsen indebærer en lovfæstelse af princippet om, at ansvaret for, at de nødvendige oplysninger foreligger, inden en afgørelse træffes, påhviler forvaltningen. Herunder bør også — med henblik på en forenkling af sagsbehandlingen — overvejes en regulering af myndighedernes adgang og pligt til at foretage høring.

ad d):

Bestemmelsen indebærer en lovfæstelse af princippet om, at den kompetente myndighed har pligt til inden sagens afgørelse at opfordre en part i sagen til at udtale sig (eventuelt inden en bestemt frist) samt i øvrigt drage omsorg for, at parten på forsvarlig vis kan varetage sine interesser.

Praktiske hensyn vil dog — i lighed med den norske lovs regel herom — nødvendiggøre indskrænkninger i reglens anvendelsesområde.

Princippet er fastlagt på en række enkeltområder i dansk ret, men det kan næppe antages, at der på basis af den eksisterende lovgivning kan opstilles nogen almindelig regel på ulovbestemte områder.

ad e):

Tilsigter at sikre, at en afgørelses indhold er klart og entydigt. Skriftlighed er fastslået i adskillige lovregler, men der kan ikke ud fra disse fastslås nogen almindeligt gældende regel.

ad f):

Et afgørende hensyn til borgernes retssikkerhed taler for, at der indføres en pligt for forvaltningen til at begrunde sine afgørelser.

Begrundelse skal som hovedregel foreligge samtidig med afgørelsen, hvilket dog af hensyn til administrationens arbejdsbyrde må nødvendiggøre undtagelser — eventuelt så den *samtidige* begrundelse indskrænkes til: 1) afgørelser i klagesager, 2) afgørelser, der træffes i en strid mellem flere parter, og 3) afgørelser, som fratager eller indskrænker rettigheder, således at en part i øvrigt kan begære *efterfølgende* begrundelse af afgørelser, der ikke giver ham fuldt ud medhold.

Nugældende regler i dansk ret er begrænset til enkelte spredte lovbestemmelser og til administrativ praksis.

ad g):

Også her er det ud fra et retssikkerhedssynspunkt væsentligt, at borgerne på en nem måde kan gøre sig bekendt med de muligheder, som de har for at få en for dem utilfredsstillende afgørelse ændret. Klageoplysningsregler tjener hermed som et væsentligt og tillige nødvendigt supplement til de under f) omtalte principper om begrundelse i afgørelsen og åbner herved mulighed for, at ikke kun særligt kyndige kan udnytte de rettigheder, som retssystemet indeholder. Klageoplysningen bør gives samtidig med, at forvaltningen bekendtgør sin afgørelse for borgeren.

Klagevejledningsregler findes i dag i stort omfang inden for lovgivningen, eksempelvis skattelovgivningen, samt i administrativ praksis.

ad h):

Bestemmelser om bekendtgørelse, dens form og indhold findes i dag i vid udstrækning i lovgivningen, og hvor dette ikke er tilfældet, følger det af retssædvane.